



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Zuzanou Bystřickou v právní věci žalobce: **O.M.**, nar., ev. č., státní příslušnost Ukrajina, t. č. pobytem: PoS Havířov, Na Kopci 5, 735 64 Havířov – Dolní Suchá, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky** se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2012, č. j. OAM-272/ZA-ZA06-ZA05-2012,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a shrnutí obsahu napadeného rozhodnutí

[1] Žalobce se žalobou ze dne 12. 10. 2012, doručenou Krajskému soudu v Brně dne 16. 10. 2012, domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16

odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), ve znění pozdějších předpisů.

[2] Žalovaný dospěl ve správním řízení k závěru, že nebyly zjištěny žádné skutečnosti svědčící o tom, že by žalobce mohl být ve vlasti vystaven pronásledování z důvodů významných pro azylové řízení. Problémy žalobce byly zapříčiněny výhradně jeho vědomou účastí na nelegálních obchodech. Nic mu nebrání, aby využil všech prostředků, které mu k řešení jeho životní situace poskytuje právní řád v zemi jeho původu. Žalobce neuvedl žádné důvody, pro které lze udělit některou z forem mezinárodní ochrany podle § 12 a § 14a zákona o azylu. Z výpovědi žalobce nebyl zjištěn žádný důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[3] V zákonem stanovené lhůtě podal žalobce proti tomuto rozhodnutí žalobu. Především namítl, že správní orgán nerespektoval jeho práva zakotvená právním řádem České republiky; byla porušena ustanovení § 2 odst. 1 a 4, § 3, § 50 odst. 3 a 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Správní orgán zjištěný skutkový stav nesprávně právně kvalifikoval, pochybil v aplikačním procesu tím, že nepřihlížel k faktické skutkové podstatě zákonné skutkové podstatě pronásledování upravené v § 12 zákona o azylu. Neopatřil si rovněž podklady potřebné pro rozhodnutí, a to i ve vztahu k odůvodnění výroku rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a a § 14b zákona o azylu. Odůvodnění neobsahuje objektivní hodnotící úvahu ohledně žalobcovy situace v případě nuceného návratu na Ukrajinu.

[4] Důvody, které žalobce předestřel v průběhu řízení jsou podřaditelné pod skutkovou podstatu pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu.

[5] Žalobci nebyl dán prostor, aby se vyjádřil k podkladům rozhodnutí. O této možnosti nebyl poučen.

[6] Policie v zemi původu není schopna poskytnout náležitou ochranu. V případě návratu hrozí pronásledování ze stran osob, kvůli kterým žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu nebo minimálně by byl žalobce vystaven skutečnému nebezpečí vážné újmy.

[7] Délka pobytu žalobce v České republice a stupeň integrace jsou v kontextu potíží na Ukrajině okolností zvláštního zřetele hodné dle § 14 zákona o azylu. Žalovaný důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu nezkoumal.

[8] Postup žalovaného byl nezákonný, jelikož se vůbec nezabýval možným využitím zásady *non-refoulement*. Žalovaný rozhodl v rozporu se skutkovým stavem a jeho rozhodnutí nemá oporu ve správním spise (k tomu žalobce odkázal na obsah správního spisu: žádost o udělení mezinárodní ochrany, protokol o pohovoru). V případě návratu na Ukrajinu by byl žalobce ohrožen na zdraví, či dokonce na životě, neboť může být vystaven nelidskému a ponižujícímu zacházení.

[9] Žalobce považoval napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a s ohledem na výše uvedené navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k novému projednání.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

[10] Žalovaný v písemném vyjádření ze dne 4. 12. 2012 navrhl, aby soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Žalovaný postupoval v souladu s právními předpisy, zodpovědně se zabýval danou věcí, vycházel z náležitě zjištěného skutkového stavu a pro rozhodnutí si opatřil dostatečné podklady. Rozhodnutí obsahovalo řádně odůvodněné úvahy a závěry.

[11] Důvody, které žalobce v řízení uvedl nemají žádnou souvislost s azylově relevantními důvody. V případě žalobce rovněž nelze přehlédnout, že o mezinárodní ochranu požádal až po devítiletém nelegálním pobytu na území ČR poté, co byl zadržen policií.

IV. Posouzení věci Krajským soudem v Brně

[12] Soud, v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, a shledal, že **žaloba není důvodná**.

[13] Žalobce bez bližší specifikace namítal porušení řady ustanovení správního řádu. Těmto námitkám nemůže soud přisvědčit. Žalovaný v průběhu řízení dbal veškerých práv žalobce, poskytl mu náležitá poučení, byla mu dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí (viz protokol o seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí ze dne 3. 10. 2012, podepsaný žalobcem), možnost podat úplnou a pravdivou výpověď o důvodech, které jej vedly k opuštění vlasti a k podání žádosti. Žalovaný rovněž zohlednil aktuální politickou situaci v zemi původu žalobce. Žalovaný zjistil skutkový stav v dostatečném rozsahu. Své rozhodnutí dostatečně srozumitelně a přesvědčivě odůvodnil, zabýval se všemi rozhodnými skutečnostmi, z odůvodnění je patrné, jakými právními úvahami se při rozhodování řídil, pokud žádost shledal nedůvodnou. V postupu žalovaného tak soud neshledal žádné pochybení.

[14] Žalovaný ve věci rozhodl podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, podle kterého se žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo, že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Žalobce namítal, že uvedené ustanovení zákona o azylu nebylo použito správně, neboť nebyly splněny podmínky pro jeho aplikaci, a to s ohledem na zjištěný skutkový stav věci. Uvedenou námitku soud neshledává důvodnou a plně se ztotožňuje s tím, jak ve věci rozhodl žalovaný.

[15] Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 19. 9. 2012. V žádosti a při následném pohovoru dne 26. 9. 2012 uvedl, že Ukrajinu opustil v listopadu roku 1999, protože mu bylo ze strany lidí bývalého premiéra Ukrajiny Lazarenka řečeno, že musí zmizet, aby on a jeho rodina neměli problémy. Žalobce se totiž podílel na nelegálních obchodech se železem, které začala prošetřovat protikorupční policie. Když se nedostavil potřetí na výslech, zmizely mu děti. Poté co policii zaplatil, se děti vrátily domů. Od roku 1999 nepřetržitě pobývá na území České republiky. V roce 2002 se domluvil s právníkem v PoS Havířov, aby mu oficiálně zařídil zrušení státní příslušnosti, od té doby se však právník neozval. Na Ukrajinu se nechce vrátit, měl by obavy o život. Matka pracovala pro KGB a on praktiky a lidi okolo zná. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podal poté, co jej zastavila policie v automobilu bez dálniční známky.

[16] Dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl udělí cizinci, „bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“ Žádný z těchto uvedených důvodů pronásledování však žalobce v průběhu správního řízení ani v žalobě netvrdil. Nelze tak přisvědčit jeho námitce, že důvody jím uváděné v průběhu řízení spadají pod § 12 písm. b) zákona o azylu.

[17] Soud se shoduje se závěrem žalovaného, že žalobce v průběhu správního řízení neuvedl skutečnosti, které by odůvodňovaly udělení mezinárodní ochrany dle § 12 a § 14a zákona o azylu. Na odůvodnění své žádosti o mezinárodní ochranu žalobce uváděl, že se bojí vrátit do vlasti, neboť by šel do vězení za svoji vědomou spoluúčasť na trestné činnosti. Netvrdil žádné skutečnosti, ze kterých by vyplynulo, že byl ve své vlasti pronásledován nebo se pronásledování mohl obávat ve smyslu zákona o azylu. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla snaha vyhnout se návratu na Ukrajinu.

[18] Soud připomíná rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003-41, podle kterého „Povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ust. § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. Z žádného ustanovení zákona však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ust. § 32 správního řádu má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl“ (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[19] Soud se ztotožňuje se žalovaným rovněž v tom, že žalobce v průběhu řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno dospět k závěru, že by mu v zemi státní příslušnosti hrozilo nebezpečí vážné újmy, z některého z důvodů uvedených v § 14a zákona o azylu. Žalovaný správně upozornil na skutečnost, že žalobce o mezinárodní ochranu požádal až po devítiletém nelegálním pobytu na území České republiky, tedy spíše proto, že k tomu byl donucen okolnostmi a měl zájem zlegalizovat další pobyt na území ČR. To však není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

[20] Co se týče udělení humanitárního azylu, jeho smysl vymezil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55 : „*Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.*“

[21] O humanitární azyl nelze žádat, jelikož může být udělen pouze na základě úvahy ministerstva. Z toho i Nejvyšší správní soud dovodil, že na jeho udělení není nejen právní nárok, ale ani subjektivní právo (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003). Co se týče soudního přezkumu úvah správního orgánu při udělování humanitárního azylu, lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48: „*Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.*“

[22] V nyní posuzované věci se žalovaný okolnostmi možného udělení humanitárního azylu zabýval. Přihlédl k rodinné, sociální a ekonomické situaci, zdravotnímu stavu a věku, avšak nezjistil žádný důvod hodný zvláštního zřetele, pro který by bylo možno humanitární azyl udělit. Za takový nelze považovat délku (nelegálního!) pobytu žalobce v České republice a stupeň integrace. Úvaha žalovaného nijak nevybočovala z mezí logického uvažování a soud neshledal důvod ji jakýmkoli způsobem korigovat.

[23] Žalobce namítal, že žalovaný nezohlednil zásadu *non-refoulement* definovanou v čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, publ. ve Sbírce zákonů pod. č. 208/1993 Sb. (dále jen „Ženevská úmluva“): „*Žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice země, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.*“ Zde žalobce došel k chybnému závěru, že u něj byl žalovaný povinen posoudit existenci těchto okolností.

[24] Z čl. 10 Ústavy České republiky vyplývá aplikační přednost zde vymezených mezinárodních smluv před běžnými zákony. Je nesporné, že mezi mezinárodní smlouvy mající aplikační přednost patří i Ženevská úmluva. Aby bylo možno zásadu *non-refoulement* vztáhnout na osobu žalobce, musel by být uprchlíkem ve smyslu uvedené úmluvy. Nelze přitom tvrdit, že uprchlíkem je automaticky každý žadatel o mezinárodní ochranu. Zatímco status žadatele o azyl je dán především volním aktem konkrétní osoby, která se rozhodne o azyl požádat, status azylanta, tedy osoby, jíž byl azyl státem udělen, je dán především volním aktem státu, jak se odráží v zákonné úpravě azylu a realizaci této úpravy orgány veřejné moci. Status uprchlíka je dán objektivním stavem, který může být státem již pouze rozpoznán a deklarován. Státy, které jsou signatáři Ženevské úmluvy, jsou pak zavázány

k tomu, aby tento status uznaly u těch osob, které spadají pod vymezení definice uprchlíka, která je obsažena v čl. 1 písm. a) odst. 2 této úmluvy. Podle tohoto ustanovení, v jeho znění po zmírnění definičních podmínek zakotveném Protokolem z roku 1967, je uprchlíkem osoba, která „*se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám, odmítá ochranu své vlasti.*“

[25] Smyslem Ženevské úmluvy jako celku je zakotvit pro uprchlíky určitá práva, ostatně i podle preambule k této úmluvě je jedním z jejích smyslů „*zajistit uprchlíkům co největší možnost užívat těchto základních práv a svobod*“. Mezi tato práva nepatří sice právo na udělení azylu, patří mezi ně však právo na uplatnění zásady *non-refoulement*, i to se však vztahuje právě a pouze na uprchlíky ve smyslu výše citované definice. Je sice pravda, že si lze představit situace, kdy i osoba, jejíž žádost o azyl bude zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle některého z písmen § 16 odst. 1 českého zákona o azylu, bude moci být označena za uprchlíka ve smyslu Ženevské úmluvy, v nyní posuzovaném případě tomu tak však zjevně nebylo.

[26] Za situace, kdy žalobce neuváděl žádné důvody nasvědčující tomu, že by mohl být uprchlíkem, žalovaný nepochybil, pokud se nezabýval možností, že by jím být mohl a tedy, že by se na něj mohla vztahovat Ženevská úmluva včetně svého čl. 33 odst. 1 a že by mohlo protirečít mezinárodním závazkům ČR vyplývajícím z této úmluvy vydat ho zpět do jeho země původu. Nic navíc nenaznačovalo ani tomu, že by žalobce po svém návratu mohl být vystaven skutečnostem uvedeným v čl. 33 odst. 1 Ženevské úmluvy a přezkoumání jeho situace pohledem tohoto ustanovení by tak bylo zjevně nadbytečné a žalovaný postupoval správně, pokud se k tomu nijak nevyjadřoval.

[27] Závěrem lze konstatovat, že žalovaný vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu, který měl oporu ve správním spise a své závěry řádně odůvodnil.

V. Závěr a náklady řízení

[28] Krajský soud v Brně tedy shledal žalobcovy námitky nedůvodnými. Žalovaný nepochybil, pokud žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítl jako zjevně nedůvodnou podle §16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Jelikož v řízení nevyšly najevo jakékoliv vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s.

[29] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení náhrada nákladů řízení příslušela, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto mu soud jejich náhradu nemohl přiznat.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 9. srpna 2013

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Karolina Marešová